
Περιφερειακό Τεχνολογικό Πρόγραμμα στην Κεντρική Μακεδονία

N. KOMNINOΣ*

Μετά από πρόταση του Υπουργού Μακεδονίας-Θράκης Κωνσταντίνου Τριαρίδη, που διαμορφώθηκε με τη συνεργασία του Τομέα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Μάρτιο 1995, το Περιφερειακό Τεχνολογικό Πρόγραμμα για την Κεντρική Μακεδονία.

Τα Περιφερειακά Τεχνολογικά Προγράμματα αποτελούν μια νέα πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχει ως στόχο τη συνοχή των περιφερειών της Κοινότητας μέσω της υποστήριξης της τεχνολογικής ικανότητας των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών της. Τα προγράμματα ξεκίνησαν από τη συνεργασία της ΓΔ XVI (Περιφερειακή Πολιτική) και της ΓΔ XIII (Τηλεπικοινωνίες, Πληροφορική, Καινοτομία). Μέχρι σήμερα, έχουν εφαρμοσθεί σε 4 περιφέρειες της βόρειας Ευρώπης (Λιμβούργο, Ουαλία, Λιψία, Λορένη) και σε 4 περιφέρειες της νότιας Ευρώπης (Κεντρική Μακεδονία, Αμπρούζο, Καστίλη-Λεόν, Νόρτε).

* Νίκος Κομνηνός, Αναπλ. Καθηγητής, Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΑΠΘ.

ετών) στην οποία θα συμπεριλαμβάνονται ο ισολογισμός τους και ο αριθμός των εργαζομένων (με βεβαίωση ΙΚΑ). Θεωρούμε απαραίτητο να εισάγονται ετησίως στην μηχανογραφική βάση δεδομένων ορισμένα βασικά στοιχεία (π.χ. ΑΦΜ, ακαθάριστα έσοδα χρήσης, κέρδη ή ζημίες κ.ά.) που αναφέρονται εξειδικευμένα στο παράρτημα Δ1 (μελέτη μηχανογραφικού συστήματος) και τα οποία είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση της πορείας της επιχείρησης. Ενδεχομένως θα πρέπει, επιπλέον, να συμπεριλαμβάνεται λεπτομερέστερη ανάλυση σχετικά με τη δραστηριότητα της εταιρείας.

γ) Τα στοιχεία της προηγούμενης έκθεσης θα τροφοδοτούν το σύστημα μηχανογράφησης, και θα επιτρέπουν τη συνολική παρακολούθηση της πορείας των ολοκληρωμένων επενδύσεων (κερδοφορία κλπ.). Κάθε χρόνο θα συντάσσεται, με βάση τα στοιχεία αυτά, έκθεση αξιολόγησης των επιπτώσεων από το σύστημα ενισχύσεων που θα υποβάλλεται στον Αρμόδιο Γενικό Γραμματέα και τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας.

Περιφερειακό Τεχνολογικό Πρόγραμμα στην Κεντρική Μακεδονία

N. ΚΟΜΝΗΝΟΣ*

Μετά από πρόταση του Υπουργού Μακεδονίας-Θράκης Κωνσταντίνου Τριαρίδη, που διαμορφώθηκε με τη συνεργασία του Τομέα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Μάρτιο 1995, το Περιφερειακό Τεχνολογικό Πρόγραμμα για την Κεντρική Μακεδονία.

Τα Περιφερειακά Τεχνολογικά Προγράμματα αποτελούν μια νέα πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχει ως στόχο τη συνοχή των περιφερειών της Κοινότητας μέσω της υποστήριξης της τεχνολογικής ικανότητας των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών της. Τα προγράμματα ξεκίνησαν από τη συνεργασία της ΓΔ XVI (Περιφερειακή Πολιτική) και της ΓΔ XIII (Τηλεπικοινωνίες, Πληροφορική, Καινοτομία). Μέχρι σήμερα, έχουν εφαρμοσθεί σε 4 περιφέρειες της βόρειας Ευρώπης (Λιμβούργο, Ουαλία, Λιψία, Λορένη) και σε 4 περιφέρειες της νότιας Ευρώπης (Κεντρική Μακεδονία, Αμπρούζο, Καστλη-Λεόν, Νόρτε).

* Νίκος Κομνηνός, Αναπλ. Καθηγητής, Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΑΠΘ.

Το Πρόγραμμα στην Κεντρική Μακεδονία διερευνά νέους δρόμους προώθησης της τεχνολογικής αναβάθμισης και στήριξης της καινοτομίας, τόσο γενικό στο επίπεδο του περιφερειακού παραγωγικού συστήματος, όσο και στην συγκεκριμένη περιφέρεια. Κύριος στόχος της ενέργειας είναι η διαμόρφωση μιας στρατηγικής τεχνολογικής ανάπτυξης που θα εξασφαλίζει:

- τη συναίνεση μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στη διατύπωση και εφαρμογή της στρατηγικής,
- την προώθηση θεσμικών, οργανωτικών και συνεργικών δομών μεταξύ της διοίκησης, των επιχειρήσεων, των πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων,
- την υποστήριξη της καινοτομίας και των τεχνολογικών εισροών που βελτιώνουν τις δεξιότητες του ιδιωτικού τομέα και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων της περιοχής.

Παράλληλη επιδίωξη είναι η εγκατάσταση πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των περιφερειακών αρχών και της Κοινότητας στην αξιολόγηση των πολιτικών σχετικά με την πραγματοποίηση υποδομών για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη.

1. Διαχείριση

Την οργάνωση και διαχείριση του Περιφερειακού Τεχνολογικού Προγράμματος έχουν αναλάβει δύο φορείς: η Επιτροπή Παρακολούθησης και η Μονάδα Διαχείρισης.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της δημόσιας διοίκησης, των επιχειρήσεων, και των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Συμμετέχουν εκπρόσωποι από το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης, την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, το Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, το Σύνδεσμο Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος, το Κέντρο Επιχειρησιακής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης, τους κλάδους των τροφίμων και της υφαντουργίας, το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Τεχνολογικό Πάρκο της Θεσσαλονίκης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ XVI & ΓΔ XIII), τη Μονάδα Διαχείρισης. Η Επιτροπή έχει την ευθύνη πολιτικής καθοδήγησης του προγράμματος και εξασφαλίζει τη συμφωνία των φορέων της περιοχής ως προς το χαρακτήρα της τεχνολογικής ανάπτυξής της.

Η Μονάδα Διαχείρισης συντονίζεται από τους Νίκο Κομνηνό (επιστημονικό υπεύθυνο) και Γρηγόρη Καυκαλά, μέλη του του Τομέα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, και Σταμάτη Τσιακίρη,

υπεύθυνο του Τμήματος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης. Η Μονάδα Διαχείρισης με τη συνεργασία ειδικών ομάδων εργασίας υποστηρίζει επιστημονικά και τεχνικά το πρόγραμμα σε αντιστοιχία με τις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης.

2. Πρόγραμμα Εργασίας

Σε αντιστοιχία με τις προδιαγραφές εκπόνησης των Περιφερειακών Τεχνολογικών Προγραμμάτων, η πρότυπη ενέργεια στην Κεντρική Μακεδονία διαμορφώνεται σε τρία στάδια.

- Το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει την ανάλυση των αδυναμιών και δυνατοτήτων των επιχειρήσεων της Κεντρικής Μακεδονίας, των αναγκών τους σε τεχνολογία και καινοτομία, της προσφοράς τεχνολογικών υπηρεσιών από φορείς της Κεντρικής Μακεδονίας, και τη λειτουργία των μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας.
- Το δεύτερο, αφορά την προετοιμασία ενός Σχεδίου Δράσης για την υποστήριξη της καινοτομίας και των τεχνολογικών εισροών των επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο, που εντοπίζει βιομηχανικούς κλάδους προτεραιότητας, πιθανούς τεχνολογικούς εταίρους, ελλείμματα και ανάγκες σε έρευνα και τεχνολογία, και κυρίως περιοχές προτεραιότητας και έργα για την άσκηση τεχνολογικής πολιτικής.
- Το τρίτο στάδιο εξετάζει την εφαρμογή, σε επίπεδο θεσμικών και διοικητικών διαδικασιών, και ειδικά την τοπική συνειδητοποίηση της σημασίας του τεχνολογικού προγραμματισμού, τη χρηματοδότηση των έργων, και κυρίως τη συνάφεια των στρατηγικών κατευθύνσεων και των έργων του Προγράμματος με το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τα επιμέρους λειτουργικά του προγράμματα.

Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται στην υπόθεση της συνεργασίας και συμπληρωματικότητας των στρατηγικών του ιδιωτικού, του δημόσιου τομέα και των πανεπιστημίων για την προώθηση της περιφερειακής καινοτομικής ανάπτυξης. Οι στρατηγικές των επιχειρήσεων στην παραγωγή (διαχωρισμός μηχανημάτων και προϊόντος, πολυλειτουργικά εργαλεία και μηχανήματα, διαχείριση των αποθεμάτων στη στιγμή), τη βελτίωση του προϊόντος (μικρές σειρές, συχνή αλλαγή μοντέλων, κύκλοι ποιότητας, ολικός έλεγχος ποιότητας, βαθύτερη ενοποίηση των τομέων έρευνας-τεχνολογίας και marketing), στη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων (σχέσεις παραγωγού-προμηθευτή, βαθμός εξωτερίκευσης της παραγωγής), και στην απασχόληση (ειδίκευση, ελαστικοποίηση των όρων εργασίας),

απαιτούν ένα σύνθετο φάσμα τεχνολογικών εισροών, και υποδομών υποστήριξης. Ειδικά στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, η επίδραση των δημόσιων πολιτικών, για τη δημόσια ανάληψη μέρους του κόστους της έρευνας και τεχνολογίας και της μεταφοράς τεχνολογίας, τη στήριξη των υπηρεσιών του παραγωγού, και την ενθάρρυνση των τοπικών δικτύων και συμμαχιών, είναι αποφασιστικής σημασίας τόσο στην υποστήριξη της καινοτομίας, όσο και για τη συγκρότηση ενός τοπικού πυρήνα καινοτομίας και υψηλής τεχνολογίας.

3. Παραδοτέα

Σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας, αναμενόμενα αποτελέσματα και παραδοτέα του Προγράμματος είναι:

1. Η διατύπωση ενός **προγράμματος τεχνολογικής ανάπτυξης**, που να στηρίζεται στην ουσιαστική συμφωνία των σημαντικότερων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της περιοχής. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει έργα και δράσεις για την Κεντρική Μακεδονία, τα οποία θα υλοποιηθούν μέσω του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, άλλων Κοινοτικών προγραμμάτων ή πρωτοβουλιών, δημοσίων επενδύσεων, καθώς και επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα. Αφορά κατά προτεραιότητα υποδομές υποστήριξης του περιφερειακού συστήματος καινοτομίας, σχετικά με την πληροφόρηση και διάχυση τεχνολογίας, τη μεταφορά τεχνολογίας, τις υπηρεσίες ποιοτικού ελέγχου και πιστοποίησης, τις επιχειρηματικές υπηρεσίες, τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση.

2. Η δημιουργία ενός **παρατηρητηρίου** σε θέματα τεχνολογίας και καινοτομίας για τη συνεχή καταγραφή και πληροφόρηση των επιχειρήσεων σε θέματα ζήτησης και προσφοράς τεχνολογιών, εκτίμησης τάσεων σε κρίσιμες τεχνολογίες, και σε διασύνδεση με το European Innovation Monitoring System. Η δημιουργία του Παρατηρητηρίου είναι μία πρώτη υποδομή διάχυσης τεχνολογικής πληροφορίας που θα παραδοθεί σε λειτουργία με την ολοκλήρωση του Προγράμματος. Προβλέπεται να αποτελείται από δύο τμήματα. Συλλογής πληροφορίας σε θέματα τεχνολογικής ανάπτυξης που ενδιαφέρουν τις ΜΜΕ της Κεντρικής Μακεδονίας, που θα καλύψει την προσφορά τεχνολογικών υπηρεσιών, από φορείς έρευνας και τεχνολογίας της περιοχής, τη ζήτηση έρευνας και τεχνολογικών υπηρεσιών από ΜΜΕ, και τα νομικά και διαδικαστικά προβλήματα αγοράς και χρήσης τεχνολογίας. Διάχυσης πληροφορίας σε φορείς της παραγωγής, της δημόσιας διοίκησης, και της ερευνητικής κοινότητας, που θα καλύψει ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων που αφορούν θέματα παραγωγής, έρευνας, και διοίκησης, σε σχέση με τα ειδικά προβλήματα της περιοχής, τις πολιτικές και τα προγράμματα τεχνολογικής ανάπτυξης.

3. Η διαπλοκή και συμμετοχή των φορέων της Κεντρικής Μακεδονίας στο δίκτυο των περιφερειών της Κοινότητας που εκπονούν Περιφερειακά Τεχνολογικά Προγράμματα και συνεργάζονται σε θέματα τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας. Το Πρόγραμμα επικεντρώνεται στους νομούς της Κεντρικής Μακεδονίας, με στόχο να αναδείξει τις ανάγκες σε τεχνολογία και καινοτομία των τοπικών παραγωγικών συστημάτων και να προσδιορίσει πολιτικές και έργα τεχνολογικής ανάπτυξης. Παράλληλα, η φιλοσοφία του, και η εφαρμογή του στις 8 περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιστοιχεί σε μια διαδικασία συγκρότησης του προγράμματος “εκ των κάτω”, με την τεκμηρίωση των τεχνολογικών αναγκών των επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης, και την άσκηση πολιτικής από τους φορείς έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας σε σχέση με τις ανάγκες αυτές. Η επικοινωνία και συμμετοχή των επιμέρους φορέων προγραμματισμού αποτελεί σημαντική συνιστώσα για την επισήμανση παρεμβάσεων και έργων σε αντιστοιχία με τις πραγματικές ανάγκες και τις δυνατότητες των τοπικών παραγωγικών συστημάτων.

ΤΟΠΟΣ

*Επιθεώρηση αστικών και
περιφερειακών μελετών*

Γ. Πετράκος Η Νέα Γεωγραφία των Βαλκανίων: επιπτώσεις και προοπτικές της συνεργασίας Ελλάδας, Αλβανίας και Βουλγαρίας • **Δ. Μπαλούδος** Εισοδήματα από Απασχόληση στην Ελλάδα: προσδιοριστικοί παράγοντες και εμπειρικές ενδείξεις • **Λ. Λαμπριανίδης, Λ. Παπαγιαννάκης** Η Πρόσφατη Οικονομική Ιστορία της Χαλκιδικής, 20ος Αιώνας: προπτικές ανάπτυξης • **Γ. Γεωργίου** Κριτήρια Περιφερειακών Κατανομών των Πόρων του Β' ΚΠΣ 1994-99: κριτική θεώρηση

- Θέματα Έρευνας • Βιβλιογραφίες • Θεσμική Επικαιρότητα
- Μεταπτυχιακές Εργασίες • Ενημερωτικό Βήμα